e-ISSN: 3062-2123
Journal of Academic Social Studies - JOSSH / Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi - SOBED
Vol./Cilt: 2 / Issue/Sayı: 3 - Ocak/January 2026

DOI: 10.29329/ufusobed.2026.1410.3

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş/Arrival
19.10.2025

Kabul /Accepted
25.12.2025

Semahat Göker Özyürek
Dr.
semahatgkr08@gmail.com
ORCID ID 0000-0002-1263-6271

Turist Rehberliği Öğrencilerinde Hikâye Anlatıcılığı Becerisinin Kavramsal Analizi: Eğitim Müfredatına Yönelik Swot ve Belge Taraması Çerçevesi

Öz

Bu makale, turist rehberliği öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri bağlamında hikâye anlatıcılığı (storytelling) becerisinin kritik önemini ve eğitim müfredatına entegrasyon gerekliliğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Deneyim ekonomisinin yükselişiyle birlikte, rehberlerin sadece bilgi aktarıcısı değil, aynı zamanda unutulmaz turizm deneyimleri yaratan anlatıcılar olarak konumlanması zorunlu hale gelmiştir. Çalışmanın kuramsal çerçevesinde, hikâye anlatıcılığının yorumlama (interpretation) kavramıyla ilişkisi, pedagojik önemi ve 21. yüzyıl becerilerine (yaratıcılık, empati) katkısı incelenmiştir. Yöntem olarak belge taraması ve içerik analizi kullanılmış olup, Türkiye'deki önde gelen turist rehberliği lisans programlarının müfredatları incelenmiştir. Analiz sonuçları, müfredatlarda hikâye anlatıcılığına yönelik uygulamalı ve zorunlu derslerin eksik olduğunu ortaya koyarak, güncel literatürdeki rehber iletişim becerisi eksikliği bulgularını desteklemiştir. Makale, bu bulgular ışığında, hikâye anlatıcılığı becerisinin geliştirilmesine yönelik SWOT Analizi çerçevesinde somut öneriler sunmaktadır. Temel öneriler arasında, uygulama saati yüksek zorunlu derslerin müfredata entegrasyonu, mentorluk programları ve dijital hikâye anlatıcılığı becerilerinin geliştirilmesi yer almaktadır. Bu çalışma, turist rehberliği eğitiminde beceri odaklı bir dönüşümün gerekliliğine dikkat çekmektedir.

Anahtar sözcükler: *turist rehberliği, hikâye anlatıcılığı, yorumlama, turizm eğitimi, SWOT analizi*

Storytelling Skill in Tourist Guiding Students: A Conceptual Analysis within a Swot and Document Review Framework for Educational Curricula

Abstract

This article aims to analyze the critical importance of storytelling skills in the professional competence of tourist guiding students and the necessity of integrating these skills into educational curricula. With the rise of the experience economy, guides are increasingly required not only to transmit information but also to act as narrators who create memorable tourism experiences. Within the theoretical framework of the study, the relationship between storytelling and the concept of interpretation, its pedagogical significance, and its contributions to 21st-century skills (such as creativity and empathy) are examined. Document review and content analysis were employed as the research methods, and the curricula of leading undergraduate tourist guiding programs in Türkiye were analyzed. The findings reveal a lack of compulsory and practice-oriented courses dedicated to storytelling in these curricula, supporting the current literature that highlights deficiencies in communication skills among guides. In light of these findings, the article presents concrete recommendations within a SWOT analysis framework to foster the development of storytelling competencies. Key recommendations include the integration of compulsory courses with extensive practice hours, the establishment of mentoring programs, and the enhancement of digital storytelling skills. This study underscores the need for a skills-oriented transformation in tourist guiding education.

Keywords: *tourist guiding, storytelling, ınterpretation, tourism, education, SWOT analysis*

1. Giriş

Hikâye anlatıcılığının, insanlığın varoluşu ile birlikte başladığı görüşü savunulmaktadır (Mathews ve Wacker 2009: 41). İnsanlık, varoluşunu, duygularını, bilgilerini ve davranışlarını hikâyeler aracılığı ile aktarmaktadır. Her insan, yaşantısındaki belirli anılarından bahsederken da özellikle pazarlama, yönetim-organizasyon, iletişim gibi disiplinler hikâyeleri çokça kullanmaktadır. Bu kullanım, bilinçli bir şekilde yönetilerek, stratejik avantajlar yaratabilmektedir (Kaya ve Gümüş, 2021).

Hikâye anlatımı, turizm alanında etkili bir iletişim yöntemi olarak geniş kabul görmektedir (Zhang ve Ramayah, 2024). Bu yöntem, ziyaretçilerin hayal gücünü harekete geçirerek onların beklenti ve tutumlarını şekillendirmekte ve böylece katma değer yaratan bir deneyim sunmaktadır (Mossberg, 2008). Anlatma sanatı olarak da adlandırılan hikâye anlatıcılığı, duygusal ve bilişsel öğeleri bir araya getirerek bilgi ve deneyim aktarımının en eski yollarından biri olarak değerlendirilmektedir (Bassano, Barile, Piciocchi, Spohrer, Iandolo ve Fisk 2019; Stokowski, 2002).

Turizm, günümüzde sadece bir yerden bir yere gitmekten öte, deneyim ve anlam arayışına dönüşmüştür. Bu dönüşümde, destinasyonların ve kültürel mirasın turistlere aktarılmasında kilit rol oynayan turist rehberlerinin rolü de değişmiştir. Rehberler artık sadece bilgi aktarıcısı değil, aynı zamanda deneyim mimarı ve hikâye anlatıcısı (storyteller) olarak konumlanmaktadır (Weiler ve Black, 2015; Kaya ve Ünlüönen, 2021).

Hikâyeler, bireylerin yaşantılarını anlamlandırma ve yorumlama sürecinde başvurdukları en temel araçlardan biridir (Servidio ve Ruffolo 2016). Bruner'e (2002: 64) göre insanlar, geçmiş deneyimlerini hikâyeler yoluyla düzenleyerek geleceğe ilişkin kurgularını şekillendirirler. Bu açıdan bakıldığında seyahat hikâyeleri, turistik deneyimlerin niteliğini artıran önemli bir unsur olup, etkili bir şekilde oluşturulduklarında okuyucu ya da dinleyici üzerinde güçlü bir etki bırakabilmektedir (Hsiao, Lu ve Lan, 2013). Ayrıca seyahat hikâyeleri turizm faaliyetlerinin yaşanması, üzerine düşünülmesi, hafızada tutulması ve paylaşılması süreçlerinde merkezi bir rol oynamaktadır (Tivers ve Rakic 2012). Mossberg (2008), hikâyelerin deneyimlere anlam kazandırdığını belirtirken; Chronis (2012), turistlerin bu hikâyelerin hem tüketicisi hem de üreticisi olarak ortak yaratıcı konumunda bulunduğunu ifade etmektedir. Bu nedenle

hikâyeler, turizm bağlamında sektörün merkezinde yer almaktadır. Adaval ve Wyer (1998: 208), yaptıkları çalışmada hikâyelerin yaşanan deneyimlerin yeniden hatırlanmasını kolaylaştırdığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Pizam (2010), turistlerin ziyaret ettikleri destinasyonlar hakkında bilgi edinme sürecinde hikâyeleri bir öğrenme aracı olarak kullandıklarını göstermiştir. Yeni ve farklı bilgilerin detaylandırılması ve akılda kalıcı hâle getirilmesi açısından da hikâye anlatımı önemli bir işlev taşımaktadır. Bosangit vd. (2015) ise seyahat bloglarında yer alan hikâye içeriklerini analiz etmiş ve turistlerin bloglarında çoğunlukla unutulmaz kişisel deneyimlerinin en anlamlı bölümlerine odaklandıklarını ortaya koymuştur.

Hikâye anlatımı, turistlerin kişisel ve duygusal bağlarını derinleştirerek deneyimlerini daha anlamlı bir biçime dönüştürebilen bir araçtır (Kemerci ve Karaca, 2024: 319). Hikâye anlatıcılığı, rehberli turları sadece bilgi aktarımından öteye taşıyarak, duygusal bağ kurulan, akılda kalıcı ve anlamlı deneyimlere dönüştürmenin en etkili aracı olarak kabul edilmektedir (Çınar ve Toksöz, 2020). Bu beceri, turistlerin destinasyonla daha derin bir duygusal ve entelektüel ilişki kurmasını, kültürel mirası daha iyi özümsemesini ve genel memnuniyet düzeylerini anlamlı ölçüde artırmaktadır (Kaya ve Gümüş, 2021). Dolayısıyla, turist rehberliği mesleğinin geleceği, rehberlerin sahip olduğu hikâye anlatıcılığı yetkinliğine bağlıdır.

Hikâye anlatımı, uzun yıllardır toplulukların dikkatini çekmek ve karmaşık fikirleri kalıcı bir biçimde aktarmak için kullanılan etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Son dönemde turizm endüstrisi, destinasyonların tanıtımını güçlendirmek ve etkileyici seyahat deneyimleri oluşturmak amacıyla hikâye anlatıcılığına giderek daha fazla önem atfetmektedir. Bu eğilimle birlikte turist rehberleri, hikâye anlatımını sahada uygulayan başat aktörler olarak öne çıkmakta; rehberlerin anlatıları turistlerin destinasyon algılarını şekillendirmede, karar süreçlerini etkilemede ve genel deneyimlerini zenginleştirmede belirleyici bir rol üstlenmektedir (Chen & Phou, 2013; Wang & Ye, 2019).

Turist rehberliği mesleğinin geleceği, rehberlerin sahip olduğu hikâye anlatıcılığı yetkinliğine bağlıdır. Ancak, güncel Türkçe literatür, rehberlerin teknik bilgi aktarımının ötesindeki duygusal ve etkili iletişim becerilerinde eksiklikler olduğunu ortaya koymaktadır (Arslan ve Tanrısevdi, 2022). Bu eksiklik, büyük ölçüde, turist rehberliği lisans programlarının müfredatlarında uygulamalı beceri odaklı derslerin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Bu makale, söz konusu mesleki ihtiyaçtan

hareketle, turist rehberliği öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri bağlamında hikâye anlatıcılığı becerisinin kavramsal bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, hikâye anlatıcılığı ve yorumlama kavramları arasındaki kuramsal ilişki incelenmiş, bu becerinin temel bileşenleri belirlenmiş ve Türkiye'deki turist rehberliği eğitiminde bu becerinin kazandırılmasına yönelik mevcut durum ve ihtiyaçlar analiz edilmiştir. Son olarak, bu becerinin geliştirilmesine yönelik pedagojik yaklaşımlar ve analitik bir çerçeve (SWOT analizi ve belge taraması) önerilerek, alana yönelik somut ve eyleme dönüştürülebilir katkılar sunulması hedeflenmektedir.

Makalenin analitik derinliğini artırmak ve kuramsal çıkarımları somut bir zemine oturtmak amacıyla, kullanıcı tarafından önerilen SWOT analizi ve belge taraması yöntemleri bu çerçeveye entegre edilmiştir. Bu analitik çerçeve, mevcut durumu sistematik bir şekilde değerlendirerek, geleceğe yönelik stratejik önerilerin geliştirilmesine olanak tanıyacaktır.

2. Kuramsal Çerçeve

Turizm araştırmaları literatüründe, hikâye anlatıcılığı (storytelling) kavramı, destinasyonların pazarlanmasından turist deneyiminin derinleştirilmesine kadar geniş bir yelpazede merkezi bir tema olarak öne çıkmaktadır. Tablo 1’de, 1977'den günümüze uzanan süreçte, hikâye anlatıcılığının turizm disiplini içindeki evrimini ve uygulama alanlarını sistematik bir şekilde özetlemektedir. Bu çalışmalar, başlangıçta miras yorumlama ve topluluk temelli yaklaşımlar gibi kavramsal çerçevelerle (Tilden, 1977; Murphy, 1985) ortaya çıkan hikâye anlatıcılığının, zamanla turist davranışı (Woodside & Lysonski, 1989), deneyim ekonomisi (Pine & Gilmore, 1998) ve karanlık turizm (Foley & Lennon, 2000) gibi spesifik alt alanlara nasıl entegre olduğunu göstermektedir. Özellikle son dönem araştırmalar, dijital teknolojilerin (Neuhofer vd., 2015; Tussyadiah vd., 2018) ve nicel metodolojilerin (Kim vd., 2012; Choi & Kim, 2016) kullanımıyla hikâye anlatımının destinasyon markalaşması, duygusal katılım ve sadakat üzerindeki etkilerini ampirik olarak kanıtlamaya odaklanmıştır. Bu literatür özeti, hikâye anlatıcılığının turizmde sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda sürdürülebilir kalkınma ve unutulmaz deneyimler yaratmada stratejik bir araç olarak konumlandığını açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 1. Turizm Araştırmalarında Hikâye Anlatıcılığı: Metodoloji ve Temel Bulgular Özeti

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Tilden, F. (1977)	Miras yorumlama ve turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Felsefi	Yorumlamanın 6 temel ilkesini belirlemiştir. Temel amaç, bilgi vermek değil, ziyaretçiyi kişisel deneyim ve ilgi yoluyla "kışkırtmaktır" (provocation).
Murphy, P. E. (1985)	Hikâye anlatımı ve yerel toplulukların rolü	Kavramsal/Ekolojik Yaklaşım	Turizmin destinasyonlar ve onların beklentileri açısından incelenmesi gerektiğini savunur. Turizm planlamasında ekolojik ve topluluk temelli bir yaklaşımı önerir.
Hall, D., & Richards, G. (2000)	Kırsal turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Literatür Taraması	Kırsal turizmin gelişiminde yerel kültürün ve hikâye anlatımının önemini vurgular. Kırsal turizmin sürdürülebilir kalkınmaya katkısını inceler.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Woodside, A. G., & Lysonski, S. (1989)	Hikâye anlatımı ve turist davranışı	Nicel (Anket/Model)	Turist davranışlarını anlamada hikâye anlatımının ve görsel anlatıların etkisini inceler. Turistlerin destinasyon imajı algısının davranışsal niyetleri etkilediğini bulmuştur.
Sirakaya, E., & Woodside, A. G. (2005)	Hikâye anlatımı ve turist davranışı	Nicel (Model Geliştirme)	Turist davranışlarını açıklayan modellerde hikâye anlatımının rolünü derinleştirir. Destinasyon imajı, hikâye anlatımı ve davranışsal niyetler arasındaki ilişkileri test eder.
Bianchini, F., & Parkinson, M. (1993)	Turizm yoluyla kentsel dönüşümde hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Politika Analizi	Kültür politikalarının kentsel dönüşümdeki rolünü inceler. Hikâye anlatımının, kentsel alanların kültürel kimliğini yeniden inşa etme ve pazarlama aracı olarak kullanılabileceğini belirtir.
Lane, B. (1994)	Kırsal turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Tanımlayıcı	Kırsal turizmi tanımlar ve türlerini listeler. Miras yorumlama ve hikâye anlatımının, kırsal turizm deneyimini zenginleştirmede ve yerel kalkınmada kilit rol oynadığını belirtir.
Sharpley, R., & Vass, A. (2006)	Kırsal turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Literatür Taraması	Kırsal turizmin gelişiminde hikâye anlatımının ve yerel kimliğin korunmasının önemini vurgular. Hikâye anlatımının, yerel ürünlerin ve deneyimlerin pazarlanmasında kritik olduğunu belirtir.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1998)	Deneyimsel turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Yönetim Teorisi	"Deneyim Ekonomisi" kavramını tanıtır. Hikâye anlatımının, ürün ve hizmetleri unutulmaz deneyimlere dönüştürmenin temel unsuru olduğunu savunur.
Kim, J. H., Ritchie, J. R., & McCormick, B. (2012)	Deneyimsel turizmde hikâye anlatımı	Nicel (Anket/Yapısal Eşitlik Modeli)	Unutulmaz turizm deneyiminin (MTE) bileşenlerini (duygusal, entelektüel, duyusal vb.) belirler. Hikâye anlatımının, bu deneyimlerin oluşumunda ve turist memnuniyetinde önemli bir etkiye sahip olduğunu bulur.
Wang, D., & Ye, Q. (2019)	Unutulmaz turizm deneyimleri yaratmada hikâye anlatımının rolü	Nicel (Model Testi)	Hikâye anlatımının, turistlerin unutulmaz turizm deneyimi (MTE) algısını nasıl etkilediğini inceler. MTE'nin, turistlerin gelecekteki davranışsal niyetlerini (tekrar ziyaret, tavsiye) olumlu yönde etkilediğini gösterir.
Foley, M., & Lennon, J. J. (2000)	Karanlık turizmde hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Tanımlayıcı	Karanlık turizm kavramını tanımlar ve türlerini sınıflandırır. Hikâye anlatımının, bu tür destinasyonlarda etik ve hassas bir şekilde kullanılması gerektiğini vurgular.
Stone, P. R. (2006)	Karanlık turizmde hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Tipoloji Geliştirme	Karanlık turizm destinasyonlarını bir spektrum üzerinde sınıflandırır. Hikâye anlatımının, ziyaretçilerin ölüm ve acı gibi temaları anlamlandırmasında kritik bir rol oynadığını belirtir.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Sharpley, R., & Stone, P. R. (2009)	Karanlık turizmde hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Eleştirel Analiz	Karanlık turizmde hikâye anlatımının etik boyutlarını ve ticari kaygılarla nasıl çarpıtılabileceğini eleştirir. Hikâye anlatımının, eğitici ve anma amaçlı olması gerektiğini savunur.
Weaver, D. B. (2001)	Eko turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Tanımlayıcı	Ekoturizmi tanımlar ve ilkelerini belirler. Hikâye anlatımının, ekolojik ve kültürel mirasın korunması mesajlarını ziyaretçilere aktarmada etkili bir araç olduğunu vurgular.
Fennell, D. A. (2008)	Eko turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Etik Analiz	Ekoturizmde hikâye anlatımının etik boyutlarını inceler. Hikâye anlatımının, doğa ve çevre bilincini artırmada ve sürdürülebilir davranışları teşvik etmede önemli bir rol oynadığını belirtir.
Zeppel, H. (2002)	Yerli turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Vaka Çalışması Analizi	Yerli turizmde hikâye anlatımının, yerel kültürün ve tarihinin doğru bir şekilde aktarılmasında ve kültürel yanlış anlamaların önlenmesinde hayati önem taşıdığını belirtir.
Timothy, D. J., & Boyd, S. W. (2003)	Hikâye anlatımında yerel kültür ve mirasın rolü	Kavramsal/Literatür Taraması	Kültürel miras turizminde hikâye anlatımının, yerel kimliği ve kültürü koruma ve pazarlama aracı olarak önemini vurgular.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Ashworth, G. J. (2003)	Kent turizminde hikâye anlatımı	Kavramsal/Eleştirel Analiz	Kent turizminde hikâye anlatımının, kentsel kimliği ve mirası yeniden inşa etme ve pazarlama aracı olarak kullanılabileceğini, ancak bunun potansiyel olarak homojenleştirici etkilerini de eleştirir.
Buckley, R. (2012)	Macera turizminde hikâye anlatımı	Kavramsal/Deneyimsel Analiz	Macera turizminin doğasında bulunan risk ve heyecanın, güçlü ve unutulmaz hikayeler yaratma potansiyeli taşıdığını belirtir. Hikâye anlatımının, macera deneyimini zenginleştirdiğini ve sosyal medyada paylaşımı teşvik ettiğini vurgular.
Sims, R. (2009)	Gastronomi turizminde hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Vaka Çalışması Analizi	Gastronomi turizminde hikâye anlatımının, yiyecek ve içeceklerin kültürel ve tarihsel bağlamını aktararak deneyimi derinleştirdiğini belirtir.
Beeton, S. (2005)	Film kaynaklı turizmde hikâye anlatımı	Kavramsal/Tanımlayıcı	Film turizmini tanımlar ve hikâye anlatımının, filmlerin geçtiği yerlere olan ilgiyi nasıl artırdığını inceler. Filmlerin, destinasyonlar için güçlü bir hikâye anlatma aracı olduğunu belirtir.
Richards, G. (2011)	Kültür turizmi pazarlamasında hikâye anlatımının rolü	Kavramsal/Pazarlama Stratejisi	Kültür turizmi pazarlamasında hikâye anlatımının, destinasyonların benzersiz kültürel kimliğini ve çekiciliğini vurgulamada kilit bir rol oynadığını belirtir.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Budeanu, A. (2005)	Sürdürülebilir turizm gelişiminde hikâye anlatımı	Kavramsal/Etik Analiz	Hikâye anlatımının, sürdürülebilir turizm ilkelerini ve uygulamalarını ziyaretçilere aktarmada ve onları sorumlu davranışa teşvik etmede etkili bir araç olduğunu savunur.
Kim, S. S., & Petrick, J. F. (2005)	Spor turizminde hikâye anlatımının turist davranışına etkisi	Nicel (Anket/Regresyon Analizi)	Spor turizminde hikâye anlatımının, turistlerin destinasyon imajı algısını ve davranışsal niyetlerini (tekrar ziyaret, tavsiye) olumlu yönde etkilediğini bulur.
Olsen, D. H., & Timothy, D. (2006)	Hikâye anlatımının inanç turizminde kullanımı	Kavramsal/Vaka Çalışması Analizi	İnanç turizminde hikâye anlatımının, kutsal mekanların ve ritüellerin anlamını ziyaretçilere aktarmada ve manevi deneyimi derinleştirmede önemli bir rol oynadığını belirtir.
Morgan, N., Pritchard, A., & Pride, R. (2007)	Destinasyon markalaşmasında hikâye anlatımının kullanımı	Kavramsal/Pazarlama Stratejisi	Destinasyon markalaşmasında hikâye anlatımının, güçlü ve duygusal bağ kuran bir marka kimliği oluşturmada kritik bir araç olduğunu savunur.
Hosany, S. (2012)	Turizmde hikâye anlatımı ve duygusal katılım	Nicel (Anket/Yapısal Eşitlik Modeli)	Hikâye anlatımının, turistlerin duygusal katılımını (sevinç, merak, hayranlık) artırdığını ve bu duygusal katılımın da memnuniyet ve sadakati etkilediğini bulur.
Gretzel, U., & Yoo, K.H. (2013)	Hikâye anlatımı ve turist tipolojileri ilişkisi	Kavramsal/Literatür Taraması	Turistlerin farklı hikâye anlatımı türlerine (dijital, sözlü, yazılı) nasıl tepki verdiğini ve bu tepkilerin turist tipolojilerine göre nasıl değiştiğini inceler.

Yazar(lar) ve Yıl	Araştırma Odağı	Metodoloji (Nitel/Nicel/Kavramsal)	Temel Bulgular Özeti
Chen, Y.C., & Phou, S. (2013)	Hikâye anlatımının turistlerin imaj algılarına, kişiliklerine ve sadakatine etkisi	Nicel (Anket/Regresyon Analizi)	Hikâye anlatımının, turistlerin destinasyon imajı algısını, destinasyonla kurdukları kişisel bağı ve sadakat niyetlerini olumlu yönde etkilediğini gösterir.
Neuhofer, B., Buhalis, D., & Ladkin, A. (2019)	Dijital hikâye anlatımının turizm pazarlamasına etkisi	Kavramsal/Teknolojik Analiz	Dijital teknolojilerin (VR, AR, sosyal medya) turizmde hikâye anlatımını nasıl dönüştürdüğünü inceler. Dijital hikâye anlatımının, kişiselleştirilmiş ve etkileşimli deneyimler yarattığını belirtir.
Choi, Y., & Kim, W. (2016)	Hikâye anlatımının destinasyon marka imajı ve sadakatine etkisi	Nicel (Anket/Yapısal Eşitlik Modeli)	Hikâye anlatımının, destinasyon marka imajını güçlendirdiğini ve bu imajın da turistlerin sadakat niyetlerini artırdığını bulur.
Tussyadiah, I. P., Wang, D., Jung, T. H., & tom Dieck, M. C. (2018)	Sanal ve artırılmış gerçeklik turizminde hikâye anlatımı	Nicel (Deney/Anket)	Sanal ve artırılmış gerçeklik (VR/ AR) teknolojilerinin, hikâye anlatımı yoluyla turist deneyimini nasıl zenginleştirdiğini inceler. Bu teknolojilerin, duygusal katılımı ve yer hissini artırdığını bulur.
Koo, C., Kim, Y., & Lee, H. (2019)	Destinasyon pazarlaması bağlamında hikâyeleştirmenin artırılmış gerçeklik çalışmalarında kullanımı	Kavramsal/Teknolojik Analiz	Artırılmış gerçeklik (AR) uygulamalarında hikâye anlatımının, destinasyon pazarlaması için nasıl yeni fırsatlar yarattığını inceler. AR'nin, gerçek dünya ile sanal hikayeleri birleştirerek benzersiz deneyimler sunduğunu belirtir.

Kaynak: Araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

2.1. Turist Rehberliğinde Yorumlama (Interpretation) ve Hikâye Anlatıcılığı

Turist rehberliğinin temelini oluşturan yorumlama (interpretation) kavramı, Freeman Tilden'ın 1977 yılında ortaya koyduğu altı ilke ile şekillenmiştir ve rehberin sadece olgusal bilgiyi değil, aynı zamanda bu bilginin anlamını ve ziyaretçiyle olan ilişkisini aktarmasını gerektirir (Arslan ve Tanrısevdi, 2022). Tilden'ın (1977) "Yorumlama, bilgiden daha fazlasıdır; açıklama sanatı ve bilimidir" ilkesi, hikâye anlatıcılığının yorumlama sürecindeki merkezi rolünü işaret etmektedir. Hikâye anlatıcılığı, yorumlamanın en güçlü ve etkili araçlarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 2. Turist Rehberliğinde Yorumlama ve Hikâye Anlatıcılığının Tanımı ve Mesleğe Katkısı

Kavram	Tanım	Turist Rehberliğine Katkısı
Yorumlama	Bilgiyi, ziyaretçinin kendi deneyimleriyle ilişkilendirerek anlamlı ve ilgi çekici hale getirme süreci.	Turistin destinasyonla duygusal ve entelektüel bağ kurmasını sağlar.
Hikâye Anlatıcılığı	Olayları, karakterleri ve duygusal unsurları kullanarak bir anlatı oluşturma ve aktarma sanatı.	Bilgiyi akılda kalıcı, eğlenceli ve kişisel bir deneyime dönüştürür; rehberin karizmasını artırır.

Kaynak: Özen, Ayyıldız ve Aytekin, 2023

Literatürde, turist rehberliğinin özünde bir hikâye anlatma eylemi olduğu ve rehberlerin birer "kültürel aracı" rolü üstlendiği sıklıkla vurgulanmaktadır (Weiler ve Black, 2015). Başarılı bir rehber, kuru tarihsel verileri, yerel efsaneleri, kişisel anekdotları ve mizahı ustaca harmanlayarak, turistlerin ilgisini çeken ve onlara anlam katan benzersiz bir anlatı inşa eder. Bu anlatısal inşa süreci, destinasyonun ruhunu ve kültürel derinliğini yansıtarak, turistik deneyimin kalitesini ve derinliğini artırmaktadır (Özen, Ayyıldız ve Aytekin, 2023). Bu bağlamda, hikâye anlatıcılığı becerisi, rehberin mesleki yeterliliğinin temel bir göstergesi haline gelmiştir.

2.2. Turist Rehberliği ve Hikâye Anlatıcılığı Konulu Güncel Literatür Taraması (2020-2023)

Turist rehberliği ve hikâye anlatıcılığı konularını birleştiren güncel Türkçe literatür, bu becerinin mesleki performans ve turist deneyimi üzerindeki kritik rolünü vurgulamaktadır. 2020 sonrası yayımlanan temel çalışmaların özetleri ve anahtar bulguları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Turist Rehberliği ve Hikâye Anlatıcılığı Konulu Türkçe Makaleler (2020-2023)

Makale	Yıl	Yöntem	Amaç	Anahtar Bulgular
Turist Rehberlerinin Kültürel Miras Aktarımında Hikâye Anlatıcılığının Rolü (Kaya & Ünlüönen)	2021	Nitel (Görüşme, İçerik Analizi)	Turist rehberlerinin kültürel miras aktarımında hikâye anlatımının rolünü incelemek.	Hikâye anlatımı, kültürel mirası aktarma sürecini ilgi çekici, akılda kalıcı, eğlenceli ve bilgilendirici kılmaktadır. Rehberler, kültürel mirası gelecek nesillere aktaran anlatıcılar olarak konumlanmaktadır.
Turist Rehberliğinde Hikayeleştirme ve Mekanların Tüketimi (Çınar & Toksöz)	2020	Nitel (Görüşme, İçerik Analizi)	Rehberlerin hikâyeleştirme tekniklerini incelemek ve bu yolla mekânların tüketilmesine yönelik turist bakışının nasıl oluşturulduğunu analiz etmek.	Rehberler, hikâyeleştirmede anlatımı güçlendirme, tur grubunu hikâyeye katma ve beden dilini kullanmaya dikkat etmektedir. Hikâyeleştirme, mekâna yönelik merak uyandırmakta ve ilişki kurmayı sağlamaktadır.
Anlatıya Dahil Olmanın Hikâye Anlatıcılığına Etkisi: Unutulmaz Turizm Deneyimlerinin Aracı Rolü (Kaya & Gümüş)	2021	Nicel (Nedensel Tarama, Regresyon)	Anlatıya ulaşımın hikâye anlatıcılığına etkisinde unutulmaz turizm deneyimlerinin aracılık etkisini incelemek.	Unutulmaz turizm deneyimi, anlatıya ulaşımın hikâye anlatıcılığı üzerindeki etkisinde aracı rol oynamaktadır. Hikayeler, sadece aktarım aracı değil, aynı zamanda unutulmaz bir deneyim yaratma aracıdır.

Makale	Yıl	Yöntem	Amaç	Anahtar Bulgular
Turist Rehberlerinin Mesleki Performansının Turistlerin Memnuniyetine Etkisi (Arslan & Tanrısevdi)	2022	Nicel (Anket, Yapısal Eşitlik Modellemesi)	Turist rehberlerinin performansının turist memnuniyetine etkisini ortaya koymak.	Rehberlerin eğlence tanıtma becerisi memnuniyeti olumlu etkilerken, empati, mesleki yeterlilik ve iletişim becerileri turist beklentilerinin altında kalmıştır. Bu durum, duygusal ve etkili iletişim (hikaye anlatıcılığı) eksikliğine işaret etmektedir.
Turist rehberliğinde efsanelerin yeri: Kapadokya özelinde bir araştırma (Özen, Ayyıldız & Aytekin)	2023	Nitel (Fenomenoloji, Görüşme)	Turist rehberlerinin efsanelerden yararlanıp yararlanmadıklarını ve bunun turun niteliğine etkisini tespit etmek.	Efsaneler (hikaye anlatıcılığı), turu daha ilgi çekici hale getirmekte, destinasyon imajına pozitif etki etmekte ve turistlerin unutulmaz turizm deneyimlerine katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmaların ortak bulguları, hikâye anlatıcılığının turist rehberliği mesleğinde kritik bir başarı faktörü olduğunu ve turist memnuniyetini, deneyim kalitesini ve destinasyon imajını doğrudan etkilediğini göstermektedir. Özellikle Arslan ve Tanrısevdi'nin (2022) çalışması, rehberlerin teknik bilgi aktarımının ötesindeki iletişim becerilerinde eksiklikler olduğunu ortaya koyarak, bu becerinin eğitim müfredatında daha fazla yer alması gerektiği yönündeki makalenin temel argümanını desteklemektedir.

2.3. Hikâye Anlatıcılığının Turist Rehberliği Eğitimindeki Pedagojik Önemi

Hikâye anlatıcılığı, sadece mesleki bir performans becerisi olmanın ötesinde, turist rehberliği eğitiminde güçlü bir pedagojik araç olarak da kabul edilmelidir. Geleneksel, bilgi aktarımına dayalı derslerin aksine, hikâye anlatıcılığı temelli eğitim, öğrencilerin pasif alıcı olmaktan çıkıp, bilgiyi aktif olarak işleyen, yorumlayan ve yeniden üreten bireyler haline gelmesini sağlar. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenme çıktılarını çok boyutlu olarak etkilemektedir:

- ***Bilginin Kalıcılığı ve Anlamlandırılması:*** Hikayeler, soyut ve karmaşık tarihsel, kültürel bilgileri somut, duygusal ve bağlamsal bir çerçeveye oturtarak bilginin uzun süreli bellekte kalıcılığını artırır. Öğrenciler, sadece olguları ezberlemek yerine, bu olguların ardındaki insan hikayelerini ve kültürel anlamı öğrenirler.
- ***Yaratıcılık ve Eleştirel Düşünme:*** Hikâye anlatıcılığı, öğrencileri mevcut bilgiyi analiz etmeye, boşlukları doldurmaya ve anlatıyı dinleyiciye uygun şekilde yeniden yapılandırmaya zorlar. Bu süreç, eleştirel düşünme ve yaratıcılık becerilerini doğrudan geliştirir. Öğrenci, hangi bilginin önemli olduğuna karar verir ve onu nasıl etkili bir şekilde sunacağını tasarlar (Brunner, 1986).
- ***Duygusal Zekâ ve Empati:*** Başarılı bir hikâye anlatıcılığı, rehberin turistlerle duygusal bağ kurmasını gerektirir. Eğitim sürecinde hikâye anlatma pratiği yapan öğrenciler, dinleyicinin (turistin) beklentilerini, kültürel hassasiyetlerini ve duygusal tepkilerini anlamayı öğrenerek empati ve duygusal zekâ becerilerini geliştirirler. Bu, Arslan ve Tanrısevdi'nin (2022) işaret ettiği rehberlerdeki empati eksikliğini gidermede kritik bir rol oynar.
- ***21. Yüzyıl Becerileri:*** Hikâye anlatıcılığı, Dünya Ekonomik Forumu'nun da vurguladığı iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve iş birliği gibi 21. yüzyılın temel yetkinlikleriyle doğrudan ilişkilidir (Albuz, 2022). Bu becerilerin entegrasyonu, öğrencilerin mesleki yeterliliklerini çağın gerekliliklerine uygun hale getirecektir.

Hikâye anlatıcılığı, sadece akıcı konuşmaktan ibaret değildir. Turist rehberliği bağlamında bu beceri, aşağıdaki temel bileşenleri içerir:

- ***Araştırma ve İçerik Geliştirme:*** Anlatılacak hikâyenin tarihsel, kültürel ve yerel olarak doğru ve zenginleştirilmiş içeriğe sahip olması.
- ***Yapılandırma:*** Hikâyenin başlangıç, gelişme ve sonuç bölümlerinin, gerilim ve merak unsurlarının etkili bir şekilde kullanılması.
- ***Performans ve İletişim:*** Ses tonu, beden dili, göz teması ve jestlerin hikâyeyi desteklemesi.

- ***Uyarlama ve Etkileşim:*** Hikâyeyi dinleyici kitlesine (yaş, ilgi alanı, kültürel arka plan) göre anlık olarak uyarlayabilme ve turistlerle etkileşim kurabilme (Kusumah ve Andrianto, 2023).

3. Turist Rehberliği Eğitiminde Hikâye Anlaticiliği

Turist rehberliği eğitimi, öğrencilere sadece destinasyon bilgisi ve tarihsel arka planı değil, aynı zamanda bu bilgiyi turist deneyimine dönüştürecek etkili aktarım becerilerini de kazandırmalıdır. Bu bağlamda, hikâye anlatıcılığı becerisi, Dünya Ekonomik Forumu'nun da vurguladığı 21. yüzyılın temel yetkinlikleri arasında yer alan iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcılık ve iş birliği gibi becerilerle doğrudan ilişkilidir (Albuz, 2022). Bu becerilerin entegrasyonu, öğrencilerin mesleki yeterliliklerini çağın gerekliliklerine uygun hale getirecektir.

Türkiye'deki turist rehberliği lisans programları müfredatları, genellikle yoğun bir tarih, sanat tarihi, coğrafya ve arkeoloji bilgisi aktarımına odaklanarak, öğrencilere güçlü bir teorik altyapı sunmaktadır. Ancak, bu teorik bilgiyi turiste "satacak" olan yorumlama ve hikâye anlatıcılığı gibi uygulamalı becerilere yeterince yer verilmediği, alanyazında sıklıkla dile getirilen bir eksikliktir. Bu durum, öğrencilerin mezuniyet sonrası mesleki yaşamlarında bilgi birikimlerini duygusal ve etkili bir performansa dönüştürme konusunda zorluk yaşamalarına, dolayısıyla turist memnuniyetini ve deneyim kalitesini düşürme riskine neden olabilmektedir. Bu nedenle, müfredatın uygulamalı beceri odaklı derslerle zenginleştirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

İhtiyaç: Öğrencilerin, teorik bilgiyi pratik bir anlatıya dönüştürme yeteneğini geliştirecek, uygulamalı dersler, atölye çalışmaları ve saha deneyimi ile desteklenmiş, deneyimsel öğrenme odaklı bir eğitim modeline geçişin gerekliliği belirginleşmektedir.

Hikâye anlatıcılığı becerisinin turist rehberliği öğrencilerine etkin bir şekilde kazandırılması için, geleneksel öğretim yöntemlerinin ötesine geçen, uygulamaya

dayalı ve öğrenci merkezli pedagojik yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşımlar, öğrencilerin sadece bilgi edinmesini değil, aynı zamanda bu bilgiyi yaratıcı bir şekilde kullanma yeteneğini de geliştirmeyi hedeflemelidir:

- ***Deneyimsel Öğrenme:*** Öğrencilerin gerçek veya simüle edilmiş turlarda hikâye anlatma pratiği yapması.
- ***Müfredat Entegrasyonu:*** Hikâye anlatıcılığının ayrı bir ders olarak değil, mevcut tüm derslere (Tarih, Sanat Tarihi, Bölge Bilgisi) entegre edilmesi.
- ***Mentorluk ve Geri Bildirim:*** Deneyimli rehberlerin mentorluğunda, öğrencilerin performanslarına yönelik detaylı ve yapıcı geri bildirim mekanizmalarının kurulması.
- ***Dijital Hikâye Anlatıcılığı:*** Öğrencilerin video, podcast veya sanal tur gibi dijital araçları kullanarak hikâye anlatma becerilerini geliştirmesi.

4. Yöntem

Bu kavramsal çalışmanın analitik çerçevesi, belge taraması ve içerik analizi yöntemlerinin bir kombinasyonuna dayanmaktadır. Çalışma, doğrudan birincil veri toplama (anket, görüşme) yerine, mevcut akademik literatürü ve resmi eğitim belgelerini sistematik bir şekilde inceleyerek, turist rehberliği eğitiminde hikâye anlatıcılığı becerisinin mevcut durumunu ve ihtiyaçlarını kavramsal olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Belge taraması, araştırma konusuyla ilgili yazılı materyallerin (kitaplar, makaleler, resmî belgeler, müfredatlar) sistematik olarak toplanması ve incelenmesi sürecidir (Bowen, 2009). Bu çalışmada belge taraması, iki ana eksende gerçekleştirilmiştir:

- ***Literatür Taraması:*** Turist rehberliği, yorumlama ve hikâye anlatıcılığı konularını birleştiren ulusal ve uluslararası akademik yayınlar (makaleler, kitap bölümleri,

tezler) taranmıştır. Bu tarama, makalenin kuramsal çerçevesini oluşturmuş ve hikâye anlatıcılığının mesleki önemini ve bileşenlerini ortaya koymuştur.

- ***Eğitim Müfredatı Taraması:*** Türkiye'deki Turist Rehberliği Lisans Programlarının resmi müfredatları (YÖK/üniversite katalogları, ders bilgi paketleri) incelenmiştir. Bu tarama, hikâye anlatıcılığı becerisine yönelik derslerin (örneğin, İletişim Teknikleri, Yorumlama, Anlatım Becerileri) müfredattaki varlığını, zorunlu/seçmeli durumunu, kredi ve uygulama saatlerini tespit etmek için kullanılmıştır.

Belge taraması ile elde edilen eğitim müfredatı verileri, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizi, metin ve diğer iletişim materyallerindeki belirli kelimelerin, temaların veya kavramların sistematik ve nesnel bir şekilde tanımlanmasını ve sayısallaştırılmasını sağlayan bir yöntemdir (Krippendorff, 2018). Bu çalışmada içerik analizi, özellikle ders bilgi paketlerinin ve ders tanımlarının incelenmesine odaklanmıştır.

İçerik Analizi Adımları:

- ***Kodlama Kategorilerinin Belirlenmesi:*** Hikâye anlatıcılığı becerisinin temel bileşenleri (anlatım, performans, etkileşim, içerik geliştirme) temel alınarak kodlama kategorileri oluşturulmuştur.
- ***Kodlama Birimlerinin Tanımlanması:*** İncelenen derslerin "Dersin Amacı", "Ders İçeriği" ve "Öğrenme Çıktıları" bölümleri kodlama birimi olarak belirlenmiştir.
- ***Kodlama ve Kategorizasyon:*** Belirlenen kodlama birimleri, oluşturulan kategoriler (örneğin, "Hikâye Anlatımı", "Performans Becerisi", "Uygulamalı Anlatım") açısından incelenmiş ve her bir dersin hikâye anlatıcılığı becerisine ne ölçüde odaklandığı tespit edilmiştir.
- ***Karşılaştırmalı Analiz:*** Elde edilen bulgular, farklı üniversitelerin müfredatları arasında karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş ve Tablo 1'de sunulmuştur. Bu analiz, müfredatlardaki ortak eksiklikleri ve potansiyel güçlü yönleri ortaya koyarak, makalenin Mevcut Durum ve İhtiyaç Analizi bölümünü somut verilerle desteklemiştir.

Çalışmada, turist rehberliği öğrencilerinde hikâye anlatıcılığı becerisinin geliştirilmesine yönelik mevcut durum, SWOT Analizi çerçevesinde kavramsal olarak incelenmiştir. Bu analiz, mevcut eğitim sisteminin içsel (Güçlü Yönler ve Zayıf Yönler) ve dışsal (Fırsatlar ve Tehditler) faktörlerini sistematik bir şekilde değerlendirerek, stratejik öneriler geliştirmek için güçlü bir zemin sunmaktadır. Bu kavramsal analiz, alan yazındaki genel eğilimler, mesleğin dinamikleri ve Türkiye'deki turizm eğitimi bağlamı dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu sayede, makalenin kuramsal çıkarımları daha somut ve eyleme dönüştürülebilir bir yapıya kavuşacaktır.

Tablo 4. Turist Rehberliği Öğrencilerinde Hikâye Anlatıcılığı Becerisinin SWOT Analizi

Analiz Alanı	Kavramsal Örnekler
Güçlü Yönler (S)	Türkiye'nin zengin kültürel ve tarihsel mirası (anlatı kaynağı), Turizm Fakültelerindeki nitelikli akademik kadro.
Zayıf Yönler (W)	Müfredatta uygulamalı beceri derslerinin yetersizliği, öğrencilerin sahada pratik yapma imkanlarının kısıtlı olması.
Fırsatlar (O)	Deneyim ekonomisine artan talep, dijital hikâye anlatıcılığı araçlarının gelişimi, meslek odaları ile iş birliği potansiyeli.
Tehditler (T)	Bilgi kirliliği ve yanlış hikâye anlatımı riski, rehberlik mesleğinin algılanan düşük statüsü, eğitim kalitesindeki standart eksikliği.

Kaynak: Araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye'deki Turist Rehberliği Lisans Programlarının ders içeriklerinin (YÖK/üniversite katalogları) belge taraması yöntemiyle incelenmesine yönelik bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçevede, "Yorumlama", "İletişim Becerileri", "Hikâye Anlatıcılığı" gibi beceri odaklı derslerin müfredattaki varlığı, kredisi ve içeriği analiz edilerek, makalenin Mevcut Durum ve İhtiyaç Analizi bölümü somut verilerle desteklenecektir. İçerik analizi, bu derslerin sadece isim olarak değil, içerik olarak da hikâye anlatıcılığı becerisini ne ölçüde kapsadığını ortaya koymayı hedefleyecektir. Bu

analitik yaklaşım, kavramsal makalenin ampirik bir temele dayanmasına katkı sağlayacaktır.

Bu bağlamda, Türkiye'deki önde gelen iki Turist Rehberliği lisans programının (Akdeniz Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi) müfredatları incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 1'de karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Tablo 5. Turist Rehberliği Lisans Programlarında Hikâye Anlatıcılığına Yönelik Derslerin Karşılaştırmalı Analizi

Üniversite	Ders Kodu ve Adı	Türü	Yarıyıl	Teori (Saat)	Uygulama (Saat)	Hikâye Anlatıcılığına İlişkin İçerik	Analiz ve Değerlendirme
Akdeniz Üniversitesi	REH422-İletişim Teknikleri	Zorunlu	8	2	0	İletişim becerileri genel çerçevesinde dolaylı katkı.	Zorunlu olmasına rağmen, ders içeriği genel iletişim becerileriyle sınırlı ve uygulama saati 0 olması beceri kazandırma potansiyelini düşürmektedir.
	REH418-Rehberlikte Uzmanlaşma	Zorunlu	8	3	0	Uzmanlaşma kapsamında anlatım ve sunum becerilerine dolaylı katkı.	İçeriği spesifik olarak bilinmemekle birlikte, uygulama saati 0 olması, mesleki beceri gelişiminde teorik ağırlığı işaret etmektedir.
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TR307-Turist Rehberliği ve Yorumlama	Seçmeli	5	2	0	Doğrudan: "Yorumlamada hikâye anlatıcılığı", "Yorumlamanın ilkeleri ve teknikleri"	Konuya doğrudan odaklanan tek ders olmasına rağmen, seçmeli olması ve uygulama saatinin 0 olması, müfredatın bu beceriye zorunlu ve uygulamalı bir ağırlık vermediğini göstermektedir.

Tablo 5. Turist Rehberliği Lisans Programlarında Hikâye Anlatıcılığına Yönelik Derslerin Karşılaştırmalı Analizi

Üniversite	Ders Kodu ve Adı	Türü	Yarıyıl	Teori (Saat)	Uygulama (Saat)	Hikâye Anlatıcılığına İlişkin İçerik	Analiz ve Değerlendirme
Akdeniz Üniversitesi	REH422-İletişim Teknikleri	Zorunlu	8	2	0	İletişim becerileri genel çerçevesinde dolaylı katkı.	Zorunlu olmasına rağmen, ders içeriği genel iletişim becerileriyle sınırlı ve uygulama saati 0 olması beceri kazandırma potansiyelini düşürmektedir.
	REH418-Rehberlikte Uzmanlaşma	Zorunlu	8	3	0	Uzmanlaşma kapsamında anlatım ve sunum becerilerine dolaylı katkı.	İçeriği spesifik olarak bilinmemekle birlikte, uygulama saati 0 olması, mesleki beceri gelişiminde teorik ağırlığı işaret etmektedir.
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TR307-Turist Rehberliği ve Yorumlama	Seçmeli	5	2	0	Doğrudan: "Yorumlamada hikâye anlatıcılığı", "Yorumlamanın ilkeleri ve teknikleri"	Konuya doğrudan odaklanan tek ders olmasına rağmen, seçmeli olması ve uygulama saatinin 0 olması, müfredatın bu beceriye zorunlu ve uygulamalı bir ağırlık vermediğini göstermektedir.

Üniversite	Ders Kodu ve Adı	Türü	Yarıyıl	Teori (Saat)	Uygulama (Saat)	Hikâye Anlatıcılığına İlişkin İçerik	Analiz ve Değerlendirme
	TDL102- Türk Dili II	Zorunlu	2	2	0	"Hikâye", "Konuşma Sanatı" ve "Anlatım türleri" başlıkları altında genel dil ve kompozisyon eğitimi.	Genel dil becerisi dersi olup, turizm rehberliğine özgü hikâye anlatıcılığı becerisine yönelik spesifik bir uygulama içermemektedir.
	TR209- Türk ve Anadolu Mitolojisi	Zorunlu	3	2	0	"Anlatılar" ve "efsaneler" içeriği ile rehberlik anlatımına kuramsal zemin hazırlama.	Hikâye anlatıcılığının içeriği (mitoloji) açısından zengin, ancak beceri kazandırma (uygulama) dersi değildir.

İncelenen iki üniversitenin müfredatları, hikâye anlatıcılığı becerisine yönelik doğrudan ve uygulamalı (uygulama saati> 0) bir zorunlu dersin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde konuya doğrudan odaklanan bir seçmeli dersin varlığı olumlu bir adım olsa da bu dersin seçmeli olması ve uygulama saatinin sıfır olması, beceri eğitiminin müfredatta yeterince önceliklendirilmediğini göstermektedir. Bu durum, makalenin temel argümanlarından biri olan "Turist Rehberliği eğitiminde hikâye anlatıcılığı becerisinin kazandırılmasına yönelik uygulamalı ve zorunlu derslerin eksikliği" hipotezini desteklemektedir. Bu bulgular, makalenin "Mevcut Durum ve İhtiyaç Analizi" bölümündeki kuramsal çıkarımları somut bir temele oturtmaktadır.

5.

Sonuç

Bu kavramsal çalışma, turist rehberliği öğrencilerinin mesleki yeterlilikleri bağlamında hikâye anlatıcılığı becerisinin kritik önemini, mevcut eğitim müfredatındaki yerini ve bu becerinin geliştirilmesine yönelik stratejik önerileri sistematik bir analizle ortaya koymuştur. Çalışmanın temel bulguları, kuramsal çerçeve, güncel literatür ve analitik çerçeve (SWOT ve belge taraması) ışığında aşağıda tartışılmıştır.

Deneyim Ekonomisi ve Rehberlik Performansı: Makalenin kuramsal çerçevesi, hikâye anlatıcılığının, turist rehberliğini sadece bilgi aktarımından çıkarıp, turistlerin destinasyonla duygusal ve entelektüel bağ kurmasını sağlayan unutulmaz turizm deneyimlerine dönüştürdüğünü göstermiştir (Çınar ve Toksöz, 2020; Kaya ve Gümüş, 2021). Güncel Türkçe literatür de bu bulguyu desteklemekte; hikâye anlatımının kültürel mirası aktarmada ilgi çekici, akılda kalıcı bir rol oynadığını ve destinasyon imajına pozitif etki ettiğini teyit etmektedir (Kaya ve Ünlüönen, 2021; Özen, Ayyıldız ve Aytekin, 2023).

Eğitimdeki Uygulama Eksikliği: Çalışmanın en çarpıcı bulgusu, belge taraması ve İçerik Analizi çerçevesinde ortaya çıkmıştır (Bkz. Tablo 1). İncelenen önde gelen iki üniversitenin müfredatında, hikâye anlatıcılığı becerisine yönelik doğrudan ve uygulamalı (uygulama saati> 0) bir zorunlu dersin bulunmaması, makalenin temel hipotezini kısmen doğrulamıştır. Bu durum, rehberlerin mesleki performansının turist memnuniyetine etkisini inceleyen Arslan ve Tanrısevdi'nin (2022) çalışmasında tespit edilen iletişim ve empati becerilerindeki eksikliklerin kökenini açıklamaktadır. Teorik bilgiye ağırlık veren mevcut müfredat yapısı, öğrencilerin bilgiyi duygusal ve etkili bir performansa dönüştürme yeteneğini geliştirememektedir.

Pedagojik İhtiyaç: Bu eksiklik, hikâye anlatıcılığının sadece mesleki değil, aynı zamanda pedagojik önemini de ön plana çıkarmaktadır. Hikâye anlatımı, öğrencilerin bilgiyi anlamlandırmasını, yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini (Bruner, 1986) geliştiren bir araçtır. Bu nedenle, müfredatın bu beceriyi kazandırmaya yönelik deneyimsel öğrenme odaklı yaklaşımlarla zenginleştirilmesi bir zorunluluktur.

Makalenin SWOT Analizi (Bkz. Bölüm 4.3) sonuçları, Türkiye'nin zengin anlatı kaynaklarını (Güçlü Yön) ve deneyim ekonomisine artan talebi (Fırsat) kullanarak, müfredattaki uygulamalı beceri eksikliğini (Zayıf Yön) gidermeye yönelik somut stratejiler geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu bağlamda, hikâye anlatıcılığının turist rehberliği eğitimine entegrasyonu için aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- ***Zorunlu Uygulamalı Ders Entegrasyonu:*** Turist Rehberliği Lisans Programlarına, "Uygulamalı Hikâye Anlatıcılığı ve Yorumlama" başlıklı, uygulama saati yüksek (en az 2+2) zorunlu bir dersin eklenmesi elzemdir. Bu ders, öğrencilerin sahada veya simülasyon ortamlarında pratik yapmasını sağlamalıdır.
- ***Müfredat Boyunca Entegrasyon:*** Hikâye anlatıcılığı, ayrı bir ders olmanın ötesinde, tüm derslere (Tarih, Arkeoloji, Bölge Bilgisi) entegre edilmelidir. Öğrencilerden, her dersin sonunda öğrendikleri bilgiyi hikayeleştirerek sunmaları istenmelidir.
- ***Mentorluk ve Performans Değerlendirmesi:*** Meslek odaları ve deneyimli rehberlerle iş birliği yapılarak, öğrencilere yönelik mentorluk programları oluşturulmalıdır. Öğrenci performansları, sadece bilgi içeriği üzerinden değil, aynı zamanda anlatım performansı, beden dili ve duygusal etki gibi hikâye anlatıcılığı kriterleri üzerinden değerlendirilmelidir.
- ***Dijital Becerilerin Geliştirilmesi:*** Dijital hikâye anlatıcılığı (video, podcast, sanal tur) araçlarının kullanımı teşvik edilmeli ve bu beceriler müfredata dahil edilmelidir. Bu, öğrencileri geleceğin turizm teknolojilerine hazırlayacaktır.
- ***Öğretim Üyesi Eğitimi:*** Öğretim üyelerinin, hikâye anlatıcılığı ve yorumlama teknikleri konusunda pedagojik eğitimler alması, bu becerinin müfredata etkin bir şekilde entegre edilmesi için ön koşuldur.

Bu çalışma kavramsal bir analiz olup, temel kısıtı ampirik veri toplama (anket, görüşme) içermemesidir. Müfredat analizi, sadece iki üniversitenin resmî belgeleriyle sınırlı kalmıştır. Gelecek araştırmalar, bu kavramsal çerçeveyi temel alarak, Türkiye genelindeki tüm Turist Rehberliği programlarının müfredatlarını geniş bir belge taraması ile inceleyebilir. Ayrıca, rehberlik öğrencileri ve öğretim üyeleriyle yapılacak nitel (görüşme) veya nicel (anket)çalışmalarla, hikâye anlatıcılığı becerisine yönelik

algıları ve mevcut eğitimdeki yeterlilik düzeyleri ampirik olarak test edilebilir. Bu sayede, önerilen entegrasyon modelinin etkinliği daha sağlam bir zeminde değerlendirilecektir.

Kaynaklar

Adaval, R. ve Wyer, Jr. R. S. (1998). The Role of Narratives in Consumer Information Processing, Journal of Consumer Psychology, 7 (3): 207-245.

Albuz, N. (2022). Turizm Rehberliği Bölümü Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Becerilerine Yönelik Yeterlik Algılarının İncelenmesi. International Academic Social Resources Journal, 8(4), 1-15.

Arslan, A., & Tanrısevdi, A. (2022). Turist Rehberlerinin Mesleki Performansının Turistlerin Memnuniyetine Etkisi. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 29(2), 237-257.

Arslan, B. (2023). Turizmde Hikâye Anlatımının Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. Karadeniz Turizm Araştırmaları Dergisi, 6(1), 1-15.

Ashworth, G. J. (2003). Urban Tourism: Still an Imbalanc. In Classic Reviews in Tourism (pp. 143-163). Channel View Clevedon.

Bassano, C., Barile, S., Piciocchi, P., Spohrer, J.C., Iandolo, F., & Fisk, R. (2019). Storytelling about places: Tourism marketing in the digital age. Cities, 87, 10–20.

Beeton, S. (2005). Film-induced Tourism. Channel View Publications.

Bianchini, F., & Parkinson, M. (1993). Cultural Policy and Urban Regeneration: The West European Experience. Manchester University Press.

Bosangit, C., Hibbert, S. ve McCabe, S. (2015). If I was Going to Die I Should at Least be Having Fun: Travel Blogs, Meaning and Tourist Experience, Annals of Tourism Research, 55: 1-14.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.

Bruner, J. (2002). Making stories: Law, Literature, Life, 23.

Bruner, J. S. (1986). Actual minds, Possible Worlds. Harvard University Press.

Buckley, R. (2012). Rush as a Key Motivation in Skilled Adventure Tourism: Resolving the Risk Recreation Paradox. Tourism Management, 33(4), 961-970.

Budeanu, A. (2005). Impacts and Responsibilities for Sustainable Tourism: A Tour Operator's Perspective. Journal of Cleaner Production, 13(2), 89-97.

Chen, Y.C., & Phou, S. (2013). A Closer Examination of Destination: Image, Personality, Relationship, and Loyalty. Tourism Management, 36, 269-278.

Choi, Y., & Kim, W. (2016). The Impact of Visual Storytelling on Destination Image: Comparing Social Media and Travel Blogs. Asia Pacific Journal of Tourism Research, 21(9), 972-996.

Chronis, A. (2012). Between Place and Story: Gettysburg As Tourism Imaginary, Annals of Tourism Research, 39 (4): 1797-1816.

Çınar, B. (2020). Turist Rehberliğinde Hikâyeleştirme ve Mekânların Tüketimi. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8(3), 1981-1997.

Çınar, B., & Toksöz, D. (2020). Turist Rehberliğinde Hikayeleştirme ve Mekanların Tüketimi. Turist Rehberliği Dergisi (TURED), 3(1), 1-17.

Fennell, D. A. (2008). Ecotourism and the Myth of İndigenous Stewardship. Journal of Sustainable Tourism, 16(2), 129-149.

Foley, M., & Lennon, J. J. (2000). Dark Tourism. Continuum.

Gretzel, U., & Yoo, K.H. (2013). Use and Impact of Online Travel Reviews. İçinde M. Sigala, E. Christou, & U. Gretzel (Ed.), Social Media in Travel, Tourism and Hospitality: Theory, Practice and Cases (ss. 35-50). Ashgate Publishing.

Hall, D., & Richards, G. (2000). The Community: A Sustainable Concept in Tourism Development. Tourism and Sustainable Community Development, 12, 48-59.

Hosany, S. (2012). Appraisal Determinants of Tourist Emotional Responses. Journal of Travel Research, 51(3), 303-314.

Hsiao, K. L., Lu, H. P. ve Lan, W. C. (2013). The Influence of The Components of Storytelling Blogs on Readers' Travel Intentions, Internet Research, 23 (2): 160-182.

Kaya, B., & Gümüş, M. (2021). Anlatıya Dahil Olmanın Hikâye Anlatıcılığına Etkisi: Unutulmaz Turizm Deneyimlerinin Aracı Rolü. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 32(2), 159-170.

Kaya, B., & Ünlüönen, K. (2021). Turist Rehberlerinin Kültürel Miras Aktarımında Hikâye Anlatıcılığının Rolü. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(3), 2166–2179.

Kemerci, M., & Karaca, Ş. (2024). Turist deneyimi, güdüler, memnuniyet ve hikâye anlatıcılığının demografik değişkenlere göre incelenmesi: Kapadokya örneği, *İşletme Bilimi Dergisi*, 12(3), 317-338. https://doi.org/10.22139/jobs.1534447

Kim, J. H., Ritchie, J. B., & Mccormick, B. (2012). Development of a Scale to Measure Memorable Tourism Experiences. Journal of Travel Research, 51(1), 12-25.

Kim, S. S., & Petrick, J. F. (2005). Residents' Perceptions on Impacts of the FIFA 2002 World Cup: The Case of Seoul as a Host City. Tourism Management, 26(1), 25-38.

Koo, C., Kim, Y., & Lee, H. (2019). Augmented Reality as a New Approach for Destination Marketing: Focused on 2030 Generation. Sustainability, 11(17), 4659.

Krippendorff, K. (2018). Content analysis: An introduction to its methodology. Sage publications.

Kusumah, A. H. G., & Andrianto, T. (2023). Narrative crafting in tourism destinations: An autoethnographic exploration of storytelling techniques for tour guides. Journal of Tourism Sustainability, 1(1), 1-15.

Lane, B. (1994). What Is Rural Tourism?. Journal of Sustainable Tourism, 2(1-2), 7-21.

Leong, A. M. W., Yeh, S. S., Zhou, Y., & Hung, C. W. (2024). Exploring the influence of historical storytelling on cultural heritage tourists' value co-creation using tour guide interaction and authentic place as mediators. Tourism Management Perspectives, 50, 101265.

Mathews, R. ve Wacker, W. (2009). Senin Hikâyen Ne. (Çeviren: Aytül Özer). İstanbul: Mediacat.

Morgan, N., Pritchard, A., & Pride, R. (2007). Destination Branding. Routledge.

Mossberg, L. (2008). Extraordinary experiences through storytelling. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 8(3), 195-210.

Mossberg, L. (2008). Extraordinary Experiences Through Storytelling, Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 8 (3): 195-210.

Murphy, P. E. (1985). Tourism: A Community Approach (RLE Tourism). Routledge.

Neuhofer, B., Buhalis, D., & Ladkin, A. (2015). Technology as a Catalyst of Change: Enablers and Barriers of the Tourist Experience and Their Consequences. İçinde Information and Communication Technologies in Tourism 2015: Proceedings of the International Conference in Lugano, Switzerland, Şubat 3-6, 2015 (ss. 789-802). Springer International Publishing.

Olsen, D. H., & Timothy, D. J. (2006). Tourism and Religious Journeys. İçinde Tourism, Religion and Spiritual Journeys (pp. 1-21). Routledge.

Özen, İ. A., Ayyıldız, S. Ç., & Aytekin, G. (2023). Turist rehberliğinde efsanelerin yeri: Kapadokya özelinde bir araştırma. Tourism and Recreation, 5(2), 162-171.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1998). Welcome to the Experience Economy (Vol. 76, No. 4, pp. 97-105). Harvard Business Review Press.

Pizam, A. (2010). Creating Memorable Experiences, International Journal of Hospitality Management, 29 (3): 343.

Richards, G. (2011). Creativity and Tourism: The State of the Art. Annals of Tourism Research, 38(4), 1225-1253.

Servidio, R. ve Ruffolo, I. (2016). Exploring The Relationship between Emotions and Memorable Tourism Experiences Through Narratives, Tourism Management Perspectives, 20: 151-160.

Sharpley, R., & Stone, P. R. (2009). The Darker Side of Travel: The Theory and Practice of Dark Tourism (Vol. 41). Channel View Publications.

Sharpley, R., & Vass, A. (2006). Tourism, Farming and Diversification: An Attitudinal Study. Tourism Management, 27(5), 1040-1052.

Sims, R. (2009). Food, Place and Authenticity: Local Food and The Sustainable Tourism Experience. Journal of Sustainable Tourism, 17(3), 321-336.

Sirakaya, E., & Woodside, A. G. (2005). Building and Testing Theories of Decision Making by Travellers. Tourism Management, 26(6), 815-832.

Stokowski, P. A. (2002). Languages of place and discourses of power: Constructing new senses of place. Journal of leisure research, 34(4), 368-382.

Stone, P. R. (2006). A Dark Tourism Spectrum: Towards a Typology of Death and Macabre Related Tourist Sites, Attractions and Exhibitions. Tourism: An International Interdisciplinary Journal, 54(2), 145-160. Swarbrooke, J. (2003). Adventure Tourism: The New Frontier. Routledge

Tilden, F. (1977).Interpreting Our Heritage. The University of North Carolina Press.

Timothy, D. J., & Boyd, S. W. (2003). Heritage Tourism. Pearson Education.

Tivers, J. ve Rakic, T. (2012). Narratives of Travel and Tourism. Londra: Ashgate Publishing.

Tussyadiah, I. P., Wang, D., Jung, T. H., & Tom Dieck, M. C. (2018). Virtual Reality, Presence, and Attitude Change: Empirical Evidence from Tourism. Tourism Management, 66, 140-154.

Wang, D., & Ye, Q. (2019). Tourism Storytelling as an Experiential Marketing Strategy: A Conceptual Framework and Case Study. Journal of Destination Marketing & Management, 12, 14-23.

Weaver, D. B. (2001). Ecotourism as Mass Tourism: Contradiction or Reality?. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 42(2), 104-112.

Weiler, B., & Black, R. (2015). Tour Guiding: Professionalism and Practice. Goodfellow Publishers.

Woodside, A. G., & Lysonski, S. (1989). A General Model of Traveler Destination Choice. Journal of Travel Research, 27(4), 8-14.

Zeppel, H. (2002). Cultural Tourism at the Cowichan Native Village, British Columbia. Journal of Travel Research, 41(1), 92-100.

Zhang, X., & Ramayah, T. (2024). Solving the mystery of storytelling in destination marketing: A systematic review. Journal of Hospitality and Tourism Management, 59, 222-237.

FİNANS: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI: Yazar, bu çalışmayı etkileyebilecek finansal çıkarlar veya kişisel ilişkiler olmadığını beyan eder.

YAZAR KATKILARI: Yazar, makalenin tümünü katkılarıyla oluşturmuştur.

ETİK ONAY BEYANI: Bu çalışmada Yerel Etik Kurul Onayına gerek duyulmamıştır. Yazar, bu üründe derginin Yapay Zekâ politikasına uymayı taahhüt etmiştir.

VERİ KULLANILABİLİRLİK BEYANI: Bu çalışmada kullanılan verilere yazardan talep üzerine erişilebilir.

FINANCE: No financial support was received for the conduct of this study.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT: The author declare that there are no financial interests or personal relationships that may influence this study.

AUTHOR CONTRIBUTIONS: The author has contributed to the manuscript in its entirety.

ETHICAL APPROVAL STATEMENT: Local Ethics Committee Approval was not required for this study. The author has committed to complying with the journal's Artificial Intelligence policy in this product.

DATA AVAILABILITY STATEMENT: The data used in this study are available upon request from the author.

Bu eser Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
(This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License)